

Klimapolitik

for Gribskov Kommune

Indholdsfortegnelse

Indledning	5
Baggrund for klimaarbejde i Gribskov Kommune.....	6
Gribskov Kommunes karakteristika.....	6
Gribskov kommunes værdier og vision.....	6
Gribskov Kommune som foregangseksempel.....	6
Kommunens geografi	6
Bymønstre	7
Infrastruktur.....	7
Vision og værdigrundlag klimaarbejdet	8
Indsatsområder og målsætninger	9
Byggeri.....	9
Indkøb, udbud og forbrug.....	9
Adfærd.....	10
Transport.....	10
Vand.....	10
Energiforsyning.....	10
Klimahandlingsplan	10

Indledning

I Gribskov Kommune har vi valgt at gøre en aktiv indsats for at forebygge og begrænse effekten af klimaforandringerne. Der udstikkes overordnede målsætninger og retningslinjer for klimaindsatsen regionalt, nationalt og i internationale samarbejder, men den enkelte kommune og den enkelte borger er også vigtige brikker i klimaarbejdet.

Klimapolitikken gælder for alle kommunens opgaver, både driften af kommunen som virksomhed, så vel som kommunen som geografisk areal. Klimapolitikken omhandler derfor også hvad kommunen kan gøre for at inddrage borgere, landliggere, turister, gæster og erhvervsliv i klimaarbejdet.

Klimaudfordringen omhandler os alle og klimapolitikken for Gribskov Kommune angiver fælles værdier og retningslinjer for klimaarbejdet i kommunen. Klimaarbejdet handler både om at spare på energien, at bruge ressourcer optimalt, at øge andelen af vedvarende energi og at forebygge oversvømmelser. Det er tiltag der omhandler de fleste af vores aktiviteter og som derfor har stor betydning for vores hverdag. Der er ikke er nogen enkel og ligetil løsning på hvordan vi skal gribe det an, men klimapolitikken skal udstikke en samlet retning for klimaarbejdet i Gribskov Kommune, med udgangspunkt i de lokale værdier og karakteristika, og med fokus på samarbejde og helhedstænkning. Samtidig skal klimapolitikken og klimaarbejdet integreres med de mål og visioner som er fastlagt i de øvrige politikker og retningslinier i Gribskov Kommune, således at der sikres en helhedsorienteret tilgang til opgaverne.

Baggrund for klimaarbejde i Gribskov Kommune

I Gribskov Kommune vil klimaarbejdet lægge sig i forlængelse af nationale målsætninger om at nedbringe energiforbruget, øge andelen af vedvarende energi og reducere udledningen af drivhusgasser. Derudover har Gribskov Kommune i 2009 indgået aftale med Danmarks Naturfredningsforening om at blive Klimakommune. Aftalen indebærer en målsætning om at reducere CO₂-udledningen med 4 % om året for kommunen som virksomhed og 2 % om året for kommunen som geografisk enhed. Klimakommuneaftalen gælder for perioden 2010-2014. I Gribskov Kommune revideres målsætningen for nedbringelse af CO₂-udledningen hvert fjerde år og i 2014 skal det vurderes hvilke målsætning der skal gælde for 2015-2019.

Som grundlag for klimaarbejdet udarbejdes der hvert år en beregning af kommunens CO₂-udledning. CO₂-beregningen viser hvad der er årsag til den største CO₂-udledning og er en indikation om udviklingen af CO₂-udledningen. Resultatet af beregningen er med til at prioritere og koordinere klimaindsatsen og er et led i at gøre klimaarbejdet overskueligt, og gennemskueligt.

Hvornår udleder man drivhusgasser?

Vi udleder drivhusgasserne konstant via vores daglige adfærd. F.eks. når vi ser tv, tænder lyset, vasker tøj, kører bil, fælder træer eller forbruger dagligvarer der først skal produceres og siden transporteres hen til en butik osv.. På grund af bl.a. disse menneskelige aktiviteter er koncentrationen af CO₂ i øjeblikket det højeste vi har set i de sidste 420.000 år. Drivhusgasser er med til at forstærke drivhuseffekten.

Hvad er drivhuseffekt?

Drivhuseffekten gør at jordens atmosfære kan holde på den varme, der kommer fra solen, og er en naturlig og nødvendig del af atmosfærens funktion. Uden drivhuseffekten ville kloden være ca. 33 grader koldere. En stadig stigende udledning af drivhusgasser gør, at atmosfærens evne til at tilbageholde varme stiger, hvilket resulterer i global opvarmning og klimaforandringer. FN's klimapanel vurderer, at det sandsynligvis skyldes udledning af menneskeskabte drivhusgasser.

Hvad betyder klimaforandringerne i Danmark?

Klimaet vil ændre sig i fremtiden – også selvom det vil lykkes at reducere den globale udledning af drivhusgasser og fastholde indholdet af CO₂ i atmosfæren på det niveau, det er i dag. Når vi ikke kan undgå klimaforandringer, er det blandt andet fordi, der allerede nu er flere drivhusgasser i atmosfæren end tidligere.

Beregningerne viser, at blandt andet den årlige middeltemperatur vil stige med mellem 0,7-4,6° C. Vintrene vil blive noget vådere, somrene en smule varmere og med større risiko for tørke. Desuden vil Danmark opleve mere ekstremt vejr med flere storme, oversvømmelser og kraftigere regnbyger, især om efteråret.

Samtidig forventes vandstanden i havene omkring os at stige - mest markant ved Vesterhavet hvor havet forventes at stige med mellem 0,7 og 1 meter.

Se mere på Klima-, energi- og bygningsministeriets hjemmeside: www.kemin.dk

Gribskov Kommunes karakteristika

Klimaarbejdet vil tage udgangspunkt i kommunens karakteristika, dens geografi, dens bymønster og landområdets karakter. Ved at tage udgangspunkt i de særkender og kvaliteter der er i kommunen lægger klimaarbejdet sig i forlængelse af vedtagne visioner og politikker, og sikrer derved en helhedsorienteret tilgang til opgaveløsningen.

Gribskov kommunes værdier og vision

I Gribskov Kommune er der fokus på områdets natur, levende lokalsamfund og kultur- og foreningslivet. Der lægges vægt på engagement, fællesskab og nytænkning. Udviklingen af kommunen tager udgangspunkt i den enkelte borger og det enkelte lokalmiljø, så løsningerne afspejler den mangfoldighed, der kendetegner kommunens borgere og egnen.

Kommunens geografi

Gribskov Kommune har en lang kyststrækning, store skovområder og søer, samt et landområde der rummer både natur-, kulturhistoriske og landskabelige kvaliteter, og kommunen har derved stor rekreativ værdi. Samlet set er naturen og landskabet med til at gøre Gribskov Kommune til en attraktiv kommune at bo i. Disse kvaliteter skal fastholdes og understøttes i klimaarbejdet, eksempelvis ved etablering af anlæg for vedvarende energi.

Bymønster

I Gribskov Kommune er bymønsteret karakteriseret ved, at der er mange mindre lokalsamfund og et højt antal af landsbyer. For arbejdet med klima har en decentral bystruktur blandt andet betydning for energiplanlægningen, idet en stor del af kommunens boliger ikke er tilsluttet kollektiv varmforsyning. Derudover er der i Gribskov Kommune et højt antal sommerhuse, der som el-opvarmede bebyggelser bidrager betydeligt til CO₂-udledning. I relation til klima er det for bebyggelser også vigtigt at indtænke håndteringen af overfladevand.

Infrastruktur

På grund af kommunens spredte bebyggelse og da flere af kommunens indbyggere arbejder uden for kommunen er det nødvendigt for mange at have en bil. Der er i Gribskov Kommune også mange, der pendler og et effektivt system for kollektivt transport er et vigtigt supplement til bilismen. Derudover er der særligt fokus på bevaring og udvikling af kommunens stier, der er med til at sikre adgang til kommunens natur og landskabelige værdier.

Erhverv

Erhvervsstrukturen i Gribskov Kommune er karakteriseret ved et højt antal mindre erhvervsdrivende, men der er også miljømæssige foregangseksempler i erhvervslivet. Et tæt samspil med erhvervslivet er en vigtig faktor for et velfunderet klimaarbejde, samtidig med at der kan støttes op om det lokale erhvervsliv for at styrke den lokale beskæftigelse.

Vision og værdigrundlag klimaarbejdet

I Gribskov Kommune skal klima så vidt muligt tænkes ind i alle relevante områder, både organisatorisk og geografisk. Klimaarbejdet skal omhandle både forebyggelse og tilpasning af klimaforandringerne. Klimaarbejdet skal tænkes bredt og skal knyttes til vores kvalitetsforståelse, så vi både sparer på strømmen, men også vægter klima når vi prioriterer vores handlinger og vores indkøb.

En indsats for klimaet handler om at få aktørerne (os – kommune, borger, erhverv) til at gøre ting på en anden måde end vi gør i dag, så de ressourcestrømme vi påvirker, ikke har den uheldige effekt de har i dag.

Klimaarbejdet vil tage udgangspunkt i følgende principper:

- **Kommunen som foregangseksempel:** Det er ikke muligt at motivere andre og finde fælles forståelse, hvis man ikke selv kan vise vejen. Kommunen har derfor en vigtig rolle som foregangseksempel og initiativtager. Gribskov kommune har stor berøringsflade med kommunens borgere og erhvervsliv og har derfor også et både stort og vigtigt potentiale for formidling og dialog, både for konkrete løsninger, men også for at videreformidle for eksempel aktuelle kampagner.
- **Helhedsorientering med lokalt fokus:** For at sikre en helhedsorienteret og bæredygtig tilgang skal klimaprojekter så vidt muligt, tage udgangspunkt i den lokale kontekst - landskab, kulturhistorie, det decentrale bymønster, og erhvervslivet - og bygge på samarbejde med lokale interessenter. Ved at tage udgangspunkt i de karakteristika og udfordringer, der er netop hér i kommunen vil det også være muligt at pege på hvilke klimavenlige løsninger, der oplagt netop hér. En tilgang med fokus på samarbejde giver en fælles videns- og erfaringsopbygning og højner derved kompetenceniveauet i kommunen.
- **Gennemsigtige klimatiltag:** Klimatiltag skal sigte mod at have en klar sammenhæng mellem indsats og mål. Klimaområdet er kompleks og der er mange bud på både udfordringer og løsninger. Hvilken viden der er nødvendig at sætte i spil hvornår kan være svært at gennemskue. Tiltag og processer skal derfor helst være enkelt opbyggede, så der skabes gennemsigtighed i hvordan ens handlinger påvirker stof- og energikredsløbet. Det er derfor en fordel, hvis der ikke er for langt, og for mange mellemlid, mellem indsats og virkning. Men det er nødvendigt indenfor det enkelte fag- eller indsatsområde, konkretiseres hvordan en indsats for klimaet bedst realiseres.
- **Klima og kvalitet går hånd i hånd:** Arbejdet for klimaet skal indgå som en konstruktiv faktor og skal så vidt muligt ikke indebære et kompromis i forhold til nuværende praksis. Men at arbejde med klima er også et spørgsmål om prioritering. Det er nødvendigt at kunne definere det aktuelle behov og at afbalancere behov for ændring med behov for ressourceforbrug. Det må ske ved hjælp af målrettede og effektive løsninger. Måske kan der skabes nye relationer, som understøtter genbrug, og måske kan behov løses på andre måder end det sker i dag? At genoverveje om den normale praksis er optimal. Og ved at have fokus på nytænkning og kreativitet kan klimaarbejdet også være med til at understøtte udviklingen i kommunen.

Indsatsområder og målsætninger

Overordnet handler klimaarbejdet om at opnå energibesparelser, at øge andelen af vedvarende energi og at håndtere overfladevand:

Energibesparelser: Energibesparelser handler først og fremmest om at nedsætte varme- og elforbruget. Men energibesparelser handler også om at effektivisere ressourcestrømme gennem genbrug, at højne kvalitet og at øge bevidstheden om hvilke konsekvenser og sammenhænge ressourcestrømme generelt er koblet til, så det bliver tydeligt, hvor der bedst gøres en effektiv indsats. I nogle tilfælde er det et enkelt spørgsmål om oplysning og ændrede vaner, og i andre tilfælde kræver det udvikling af nye samarbejder eller nytænkende løsningsforslag.

Øge andelen af vedvarende energi: Anvendelse af vedvarende energi betyder at brugen af fossile brændsler nedsættes og derved også udledningen af CO₂. Anlæg for produktion af vedvarende energi er vigtig ved etablering af nye energiforsyningsanlæg. Men det er også vigtigt at forsøge at ændre de mest CO₂ tunge energiproduktionsformer til mere grøn energi.

Klimatilpasning: Klimaforandringer som vi i kommunen er nødt til at forholde os til er først og fremmest den stigende mængde regnvand i forbindelse med kraftige regnskyl og deraf risiko for oversvømmelser. Udfordringen er stor, oversvømmelse kan betyde stort økonomisk tab, og problemstillingerne kræver en overordnet koordinering og derved tæt samarbejde og dialog mellem mange forskellige parter. Heldigvis findes der mange løsningsforslag og håndteringen af overfladevand har også god mulighed for at blive koblet til grønne anlæg, der kan have stor rekreativ værdi og være med til at styrke kommunens naturgrundlag. For den lange kyststrækning medfører havstigning og kraftigere og hyppigere storme en forstærket erosion som får stor betydning for kysten.

De overordnede indsatsområder udmøntes i seks indsatsområder, med tilhørende målsætninger:

Byggeri

Både kommunens bygninger og private boliger, erhvervsbygninger og sommerhuse har minimeret energiforbrug. Der er fokus på klimavenlig energiforsyning, herunder brug af vedvarende energi og tilslutning til kollektive energiforsyningsanlæg. Håndtering af regnvand og risiko for oversvømmelser indtænkes ved udformning af bygning og areal tilknyttet bygningen, samt ved placering af bygningen på grunden. Klimaarbejdet omhandler både nybyggeri og renovering.

Indkøb og udbud

Ved valg af varer og tjeneste inddrages overvejelser om transportafstand, energieffektive produkter og energieffektiv produktion. Det egentlige behov for anskaffelse overvejes og afstemmes i forhold til muligheden for genbrug og nødvendig kvalitet, både på kort og langt sigt.

Adfærd

Kommunens medarbejdere, erhvervsliv og borgere, herunder særligt børn og unge, har forståelse for og er bevidste om, ressourcekredsløb, betydningen af brug af vedvarende energi, muligheder for at spare energi og klimaforandringer, så som oversvømmelser og temperaturstigninger. De kender til egne muligheder for klimavenlig adfærd og inddrager denne viden konstruktivt i deres hverdag.

Transport

Andelen af fossile brændsler på transportområdet mindskes både i kraft af et lavere energiforbrug generelt, samt ved større brug af vedvarende energi.

Vand

Håndteringen af overfladevand sker ud fra en forebyggende tilgang, hvor en risikovurdering ligger til grund for en prioritering af klimaarbejdet. Vi forholder os til klimaforandringerne ved at arbejde med rekreative og innovative løsninger for håndtering af overfaldevand. Der er fokus på, at havstigning og kraftigere og hyppigere storme medfører en forstærket erosion ved kysten.

Energiforsyning

Energiforsyningen i Gribskov Kommune udnytter energien mere effektivt og anvendelsen af vedvarende energi er forøget. Der er en samlet plan for energiforsyning, der har fokus på sammenhængen mellem produktion og forbrug af energi, såvel som sammenhængen med omkringliggende kommuner og hovedstadsregionen i øvrigt.

Klimahandlingsplan

Klimapolitikken følges op ad en Klimahandlingsplan, der indeholder en beskrivelse af egentlige klimatiltag under de ovenstående indsatsområder. Valget af klimatiltag tager udgangspunkt i det tilgængelige vidensniveau og aktuelle samarbejdsrelationer.

Handlingsplanen er et strategisk redskab til at fremme lokal forankring af innovation og samarbejde i klimaarbejdet. Der udarbejdes en handlingsplan for CO2 reduktion og en handlingsplan for klimatilpasning. Arbejdet med klimahandlingsplaner er relateret til den årlige klimaberegning, samt målsætningen for nedbringelse af CO2-udledningen som revurderes hvert fjerde år.